

NHỮNG CON CHỮ (CHẴNG) DỊU DÀNG ! (3)

(Đôi Thoại & Phê Bình Văn Chương)
Nhân “ĐỌC TRÂN SA CỦA TTBG”
(Người viết: VŨ LIÊN HOA).

*/ “ĐỌC TRÂN SA CỦA TTBG”
(Người viết: VŨ LIÊN HOA.)

TRÂN SA là một câu chuyện tình. Nếu không thể có hai giọt nước nào giống hệt nhau thì cũng không thể có hai chuyện tình nào giống hệt nhau. Có những câu chuyện tình kết thúc bằng một đám cưới linh đình trang trọng, đôi uyên ương sẽ sống trọn đời hạnh phúc bên nhau như cô bé Lọ Lem với chàng Hoàng tử. Hay có những câu chuyện mà hai người trong cuộc sẽ trở nên thù ghét nhau, sỉ mạ nhau, tranh chấp tiền bạc, tài sản trong phiên tòa ly dị. Có những câu chuyện tình rộn ràng hạnh phúc như câu chuyện của Chử Đồng Tử và công chúa Tiên Dung, nhưng cũng không thiếu những chuyện tình bi thảm đầy nước mắt như Lương Sơn Bá & Chúc Anh Đài.

Trong TRÂN SA :

*/ Nhân vật Nguyễn là một sinh viên ban Sư Phạm, sắp ra trường, con nhà nề nếp, xuất thân trường Pháp mà lại viết chữ Nho như rồng bay phượng múa, nghĩa là một người hoàn toàn.

*/ Nhân vật Mây là một nghệ sĩ lãng mạn, dám yêu, dám sống, dám phiêu bạt, dám lăn xả vào cuộc đời người mình yêu, nhưng cũng dám quyết liệt tuyệt tình, nghĩa là một người “*không hoàn toàn*” trong xã hội Việt Nam thập niên 70.

*/ Nguyễn bị cuốn hút vào tình yêu Mây bằng một hấp lực không thể cưỡng vì Mây là mẫu người khác lạ trong thế giới chàng đang sống hằng ngày, nhưng lại rất quen thuộc trong những câu truyện tình Đông Tây kim cổ chàng từng yêu mến.

*/ Mây là một Tỳ Bà nữ phong vận, là một Lâm Đại Ngọc bạc phận, một Thúy Kiều trôi nổi. Mây biết điều đó:

“*Cậu bé thông minh, bước bình, chỉ muốn bước chân vào căn nhà cỏ để khám phá xem đằng sau hai cánh cửa lớn có chất chứa những gì làm cho cậu hoảng kinh*” (TS 31).

*/ Chính Nguyễn cũng biết rằng, rồi đây Mây sẽ chẳng có chỗ đứng nào trong tương lai của chàng, biết rằng Mây sẽ chỉ là một quãng đời “*không bình thường*” của mình:

“*Nếu buổi chiều chủ nhật ấy đừng gặp Mây nơi quán sách, không biết bây giờ Nguyễn sẽ ra sao? Chắc là vẫn cố học, đỗ đạt, lấy vợ, có con và sống một cuộc đời bình thường như bao kẻ khác?*” (TS 40)

+ Nguyễn biết rằng Mây sẽ là một quãng đời không “*đàng hoàng, ngăn nắp*” mà gia đình mình sẽ cản ngăn: “*Nhưng ngày nay, ông không bao giờ ngần ngại khi nói với Nguyễn những lời răn bảo về tương lai và một cuộc đời đàng hoàng ngăn nắp.*” (TS 41)

+ Nguyễn biết rằng một gia đình danh giá như gia đình chàng, một người cha nghiêm khắc, bảo thủ như thân phụ chàng sẽ không bao giờ chấp nhận cho con trai mình lập gia đình với một thiếu phụ đã ly dị, sống đời nghệ sĩ dưới ánh đèn sân khấu về đêm: “*Nên từ trước Nguyễn luôn nghĩ rằng, khi lấy vợ, cha mẹ đi cưới, người vợ sẽ không khổ và Nguyễn sẽ thương nàng lắm. Vậy mà thoát gặp Mây, tất cả trong Nguyễn dường như đảo lộn. Mây cứ tưởng tượng một con tàu đang chạy trên đường sắt, đến một vị trí bỗng dừng lại.*” (TS 51)

+ Đã biết rõ cha mẹ mình sẽ không đi cưới Mây, biết rõ con tàu sẽ không chạy thông trên đường đời, nhưng Nguyễn lại ngây thơ một cách vờ vĩnh: “*Mẹ Nguyễn vừa ở Dalat xuống chiều hôm qua. Bây giờ mà Nguyễn thưa với mẹ rằng muốn lấy vợ là con gái Huế, chắc bà mừng lắm.*” (TS 49)

+ Nếu thành thật nghĩ như vậy, tại sao Nguyễn không thưa ngay với mẹ đi, như thế ít nhất sẽ làm cho ba người hạnh phúc: mẹ Nguyễn, Nguyễn và Mây?

*/ Không phải là Nguyễn không yêu Mây một cách không chân tình đâu, không phải là Nguyễn không yêu Mây một cách cuồng nhiệt đâu, Nguyễn chỉ yêu Mây một cách không thật tâm xây dựng thôi.

+ Nguyễn là một chàng trai mới lớn, mơ mộng và lãng mạn, khao khát một tâm hồn đồng điệu, đắm đuối một tình yêu diễm lệ. Nguyễn hăm hở bước vào tình yêu, vẽ vờ một cuộc sống lứa đôi êm đẹp như những trò chơi “*trẻ thơ*” đám cưới, vợ chồng, mà Mây là cô dâu mới, Nguyễn là chú rể ngần ngại “*đi hái hoa rừng làm quà cưới tân hôn!*”

+ Đúng thế, với Nguyễn, đó chỉ là một trò chơi vợ chồng giữa Nguyễn và Mây thôi, vì lúc nào Nguyễn cũng nghĩ rằng người chồng của Mây sẽ không phải là Nguyễn: “*Người đàn ông nào được làm chồng mãi, Nguyễn nghĩ là mãi ý thật nhiều.*” (TS 334).

+ Tại sao lại là “*một người đàn ông nào*” mà không phải là Nguyễn? Vì một lẽ giản dị, Nguyễn có bao giờ nghĩ về cuộc sống vợ chồng với Mây một cách đứng đắn đâu? Mà chỉ là một trò chơi trẻ thơ thôi!

*/ Ngay cả Trân Sa, một gián lược sâu sắc giữa Mây và Nguyễn, cũng được Nguyễn cho ra đời một cách vội vã, đùa cợt, và câu thả tại: *“Nơi sinh: quán rượu ông già”* ở ngay *“ven đường Nguyễn Văn Chiêm”* (TS 54).

+ Có người cha nào muốn viết khai sinh cho đứa con đầu lòng yêu dấu của mình một cách rẻ rúng như thế không?

+ Ngay cả khi Nguyễn tỏ lòng yêu thương, che chở cho đứa con gái bé bỏng, cũng là một lời nói đùa giỡn nhẹ như bông: *“Trân Sa đi ngủ mà bị muỗi đốt, Nguyễn sẽ nói: Muỗi ơi, hãy đốt tôi chứ đừng đốt Trân Sa.”*

*/ Nguyễn có đang sống trong truyện cổ tích *“con mèo mày trèo cây cao, hỏi thăm chú chuột đi đâu vắng nhà?”* không? Truyện cổ tích bắt đầu bằng hai chữ *“ngày xưa”* với những con thú nói tiếng người leo lẻo, sẵn sàng báo oán đền ơn, hay những bà tiên, những ông bụt phúc hậu hiền lành vội vã hiện ra khi người ngay mắc nạn, và hăng hái ban phép lạ diệu kỳ như cây tre trăm đốt.

+ Nhưng than ôi, Nguyễn có khóc, có buồn khổ như cô Tấm trong truyện Tấm Cám, mà bụt lại không hiện ra, chỉ có người cha nghiêm khắc của Nguyễn hiện ra ngay ngoài cửa quán café Văn, nơi Nguyễn và Mây hò hẹn, nói to, điệu rất uy quyền: *“Đi về!”*

Và Nguyễn, người đã từng vụt nói mạnh mẽ: *“Bình thường vượt qua, có gì đáng nói? Trở ngại mà vẫn qua mới là điều giá trị trong đời.”* (TS 51) lại chỉ có thể vượt qua trở ngại bằng một lời nói duy nhất: *“Ba về trước đi, một lát con về sau!”* (TS 112).

*/ Khi gia đình Nguyễn biết về mối tình của Mây và Nguyễn, Nguyễn đã hoảng kinh, khiếp sợ, rụng rời, sàu khô héo úa, bi quan, thảm thiết: *“Có Trân Sa trong cái xã hội chật hẹp này thì chỉ có cách hoặc là Nguyễn chết, hoặc Trân Sa chết. Không thể có trường hợp thứ ba. Chỉ nên để Nguyễn chịu giùm Trân Sa những gánh nặng mà xã hội luôn có khuynh hướng bắt con người phải chịu.”* (TS 118).

+ Qua một đêm thao thức suy nghĩ, Nguyễn như một tên tù giam lỏng, da mặt tái, đôi mắt trũng sâu, nhưng có lẽ Nguyễn đã nhận ra rằng Nguyễn không thể chết, nên vội vã *“khai tử”* Trân Sa nơi quán Tao Đàn, như đã vội vã *“khai sanh”* Trân Sa nơi quán rượu ông già: *“Măn ạ, Trân Sa đã chết! Chính tay Nguyễn đem chôn Trân Sa đêm trước. Trân Sa của măn và Nguyễn không thể sống èo uột trong một hoàn cảnh như hiện tại.”* (TS 120).

+ Vài ngày sau, Nguyễn lại bắt Trân Sa sống dậy: *“Măn cắt cho Trân Sa quyển Tố Như Thi. Chừng nào Trân Sa được 10 tuổi, Nguyễn sẽ dạy Trân Sa chữ Nho.”* (TS 135).

+ Vài tháng sau, Nguyễn lại muốn chối bỏ Trân Sa: “*Trân Sa ra đời, Nguyễn không chịu được khi nhìn Trân Sa khổ.*” (TS 329).

*/ Nếu Trân Sa là một giản lược sâu sắc giữa Mây và Nguyễn, nếu Nguyễn làm đúng những điều Nguyễn đã hứa: “*Trân Sa nói, nếu ra trường, Nguyễn sẽ đưa măn và Trân Sa về Dalat, lo cho măn đến cùng đời sống.*” (TS 61), và: “*Làm sao Nguyễn có thể bỏ măn và Trân Sa? Thà Nguyễn chết còn hơn! Trân Sa hiểu Nguyễn chưa bao giờ biết sợ một trở ngại nào.*” (TS 61) thì làm sao Trân Sa có thể khổ cho được?

*

**

*/ Mây là một cô gái với quầng mắt đậm, sánh, vành môi phai lạt ôm ấp nhiều mâu thuẫn. Mây cố gắng tự trấn an mình: “*Mây là Thượng Đế của chính mình! Chỉ Thượng Đế mới đủ sức bẻ xoay định mệnh.*” (TS 26).

*/ Thái độ đó là để che giấu một nỗi ám ảnh không nguôi về một Định Mệnh khắc nghiệt, vô hình mà đầy uy lực: “*Mây không buồn Nguyễn, mà chỉ buồn vì dấu ấn định mệnh đã khắc ghi trên trán Mây từ trước.*” (TS 26).

*/ Mây sống rất thật với người, nhưng lại hay dối mình. Mây thường lập lại nhiều lần, và cũng muốn tin rằng những người yêu Mây và được Mây yêu, cuối cùng rồi cũng không giữ nổi Mây: “*Tuổi này chưa giữ được cô!*” (TS 235).

*/ Thái độ trốn tránh đó là để che giấu nỗi đau đón hiu hắt: “*Tất cả mọi người đều sẽ bỏ Mây. Luôn cả Nguyễn.*” (TS 190).

*/ Mây vẫn hoài vương vấn với ý tưởng tự hủy mình, nhưng thật ra Mây chứa chan sức sống mãnh liệt. Mây mang dáng dấp chán chường mệt mỏi, nhưng Mây luôn chờ đợi, ao ước một tình yêu chân thật. Mây rất tinh táo, phân tích rạch ròi, nhưng lại cũng dễ dàng tin tưởng vào những lời nói ngọt ngào, đường mật.

+ Khi Nguyễn bảo rằng: “*Bây giờ biết Nguyễn yêu Măn và có Trân Sa, chắc ông nội rất ngạc nhiên.*”

Mây đã tiếp lời, kéo Nguyễn đối diện với thực tế: “*Chẳng những ngạc nhiên mà còn thất vọng!*”

Nguyễn lại tự dối lòng và dối cả Mây: “*Sao Măn nói vậy? Nguyễn có thể được Măn mà vẫn không mất gia đình ông nội.*”

Mây đã tránh nhìn Nguyễn, có lẽ để tránh cho Nguyễn khỏi sượng sùng: “*Điều này, Nguyễn biết không thật. Hơn ai hết, Nguyễn hiểu, một người xuất thân Nho học như ông nội thì sẽ chẳng bao giờ có thiện cảm được với một đứa nghệ sĩ như Măn. Nguyễn lại rất thương và kính trọng ông nội...*” (TS 81-82).

*

* *

*/ Trong Đoạn Trường Tân Thanh, mặc dù được Thúc Sinh cứu thoát khỏi lầu xanh một cách hợp pháp, Kiều vẫn lo lắng bất an khi chưa chính thức được cha chồng và vợ cả chấp nhận:

“Ở trên còn có nhà thông.

Lượng trên trông xuống biết lòng có thương?”

*/ Ngay cả khi đã được Thúc ông đem lòng thương quý, nàng vẫn biết hạnh phúc mong manh tạm bợ của nàng luôn luôn có bóng mây u ám bao phủ, nàng không ngừng giục giã Thúc Sinh thú thật với Hoạn Thư để mong được chính thức hóa cuộc sống hoàn lương.

“Xin chàng kíp liệu lại nhà.

Trước người đẹp ý, sau ta đẹp tình.

Đêm ngày giữ mức giấu quanh.

Rày lần mai lửa như hình chưa thông.”

*/ Hành động Mây đến nhà chị của Nguyễn để tìm Nguyễn, có phải chăng là từ vô thức, Mây muốn thừa thật với gia đình Nguyễn để mong biết được lòng của gia đình Nguyễn có bao dung, chấp nhận Mây được chia xẻ tương lai với Nguyễn không? Nhược bằng gia đình Nguyễn chỉ xem Mây như một Marguerite Gautier thì chẳng thà Mây:

“Hoặc cũng bởi Mây muốn tránh trước cho cả Mây lẫn Nguyễn nổi nát tan trong một lần chia tay thật sự” (TS 219) còn hơn là sống chấp chờn như một người tù khổ sai đang chờ tòa tuyên án: *“Chưa có nhau trong đời mà đã nghĩ đến chuyện mất nhau.”* (TS 32), chẳng thà *“ta phụ người còn hơn người phụ ta”* (TS 219).

*/ Thúy Kiều và Mây, luôn bị ám ảnh bởi *“chữ tài chữ mệnh khéo là ghét nhau”*.

+ Ngay từ buổi ban đầu gặp gỡ người trong mộng, Kiều đã lo sợ *“Trăm năm biết có duyên gì hay không?”*

+ Khi mối tình đang nồng thắm, Kiều vẫn tự mình ràng buộc lấy mình: *“Một dầy một mỏng biết là có nên?”*

*/ Mây cũng luôn luôn tự kỷ ám thị: *“Trọn một tương lai đang chờ Nguyễn. Còn tương lai Mây thì đã chìm mất tự lâu rồi.”* (TS 34)

*/ Hơn ba mươi năm trước, TTKh là một cô gái khuê các, yêu thương một chàng nghệ sĩ phiêu bồng. Chàng nghệ sĩ, cũng như Mây, chưa có nhau trong đời đã nghĩ đến chuyện mất nhau.

“Bảo rằng hoa giống như tim vỡ

Anh sợ tình ta cũng vỡ thôi.”

(Hai Sắc Hoa Ti-Gôn).

- + Một câu chuyện tình không có đoạn kết hạnh phúc. TTKh đã vâng lệnh gia đình, tuân theo những định kiến về một thứ tự giai cấp trong xã hội để lên xe hoa với một người chồng môn đăng hộ đối, chắc chắn công danh và tiền bạc phải vượt xa người tình nghệ sĩ trắng tay.
- + Nàng giữ trọn vai trò một mệnh phụ nghiêm trang và âu sâu.
- + Nàng sống cuộc đời êm ấm trong gia đình với một trái tim u uẩn.
- + Nàng vẫn giấu trong tim một hình bóng, nàng ngoại tình tư tưởng, nàng âu yếm, nâng niu và ve vuốt những kỷ niệm nên thơ.
- + Nàng có được một mối tình diễm lệ như những trang tiểu thuyết thêu hoa dệt gấm.
- + Nhưng nàng cũng không phải hy sinh cuộc sống để đưa đến một kết cục thảm khốc, nàng không sống thác với tình như Juliette của Shakespeare, như Trương Quỳnh Như của Phạm Thái, hay như Tố Tâm của Hoàng Ngọc Phách.
- + Nàng đau khổ vừa đủ để tạo một nét buồn man mác làm tăng thêm vẻ huyền bí cho nhan sắc của nàng,
- + Nàng nhớ nhung người yêu cũ vừa đủ để khỏi chọc giận ông chồng, tạo ra cảnh gia đình tan nát,
- + Nàng khóc thương vừa đủ để người nghệ sĩ đừng oán trách nàng bạc bẽo.
- + Nói tóm lại, nàng thật là một người toàn vẹn, hiếu thảo với gia đình, không quá bạc bẽo với người yêu cũ, và vẫn đủ chung thủy với người chồng danh vọng.

*/ Ba mươi năm sau, Nguyễn cũng là một người toàn vẹn.

- + Chàng giữ tròn bốn phận một người con hiếu,
- + và với Mây, Mây cũng không bao giờ oán trách Nguyễn,
- + Nguyễn vẫn là một người tình dịu dàng, khờ dại, đam mê, nồng thắm.

*/ Tuy nhiên, TTKh và Nguyễn ở trong hai hoàn cảnh khác nhau.

- + TTKh là một thiếu nữ hoàn toàn lệ thuộc kinh tế vào gia đình đúng mẫu mực “*tại gia tòng phụ, xuất giá tòng phu, phu tử tòng tử*” trong xã hội hầy còn nặng nề phong kiến của thập niên ba mươi. Tuy vậy, chỉ sau khi mối tình tan vỡ, người yêu đã bỏ đi phiêu bạt, nàng mới vâng lời gia đình lên xe hoa với tấm lòng ray rứt:

*“Nếu biết rằng tôi đã có chồng
Trời ơi người ấy có buồn không?”* (HSHTG).

*/ Nguyễn là một sinh viên sắp ra trường, nghĩa là một người có đời sống kinh tế ổn định và độc lập trong xã hội.

+ Nguyễn lại sống trong buổi giao thời, sau 1975, vào thời điểm mà mọi trật tự xã hội đều đảo lộn, tiêu chuẩn danh giá gia đình bị lung lay, mọi người hồi hải thích ứng với cuộc sống mới, mọi dòm ngó, phê phán đời sống riêng của kẻ khác không còn mảnh đất màu mỡ để sinh sôi.

+ Ấy thế mà gia đình Nguyễn mới chỉ đe dọa từ bỏ: *“Dẫu yêu thương thì ba má cháu cũng căm căn, căm không được thì đăng báo từ chứ không bao giờ để Nguyễn lấy Mây làm vợ.”* (TS 333).

*/ Cũng như Nguyễn đã từng quả quyết: *“Làm sao Nguyễn có thể bỏ Mãn và Trân Sa? Thà Nguyễn chết còn hơn!”* (TS 61).

+ Thế mà chỉ vì sợ gia đình đăng báo từ, Nguyễn đã vội vàng: *“Cái điều mình xa nhau tất nhiên là phải xảy đến Mãn ạ. Mãn quên Nguyễn đi! Đừng nhìn ra cửa sổ ngóng chờ Nguyễn mỗi buổi chiều nữa. Mai sớm Nguyễn đi Dalat rồi!”* (TS 336).

*/ Và Nguyễn đã từng hứa hẹn: *“Nguyễn cho Mây hai ngón này. Chỉ cho Mây duy nhất. Đôi bàn tay này sẽ là của Mây vĩnh viễn.”* (TS 34).

*/ Và khi Mây lo ngại Nguyễn sẽ không lấy được Mây, Nguyễn xác nhận: *“Thì Nguyễn sẽ không lấy ai nữa.”* (TS 62).

*/ Thế mà, quyền sách Trân Sa chưa ráo mực, chiếc áo ân tình còn vương vấn hương yêu, Nguyễn đã vội vàng phụ lời giao ước: *“Nguyễn có lấy vợ, xin Mãn cũng đừng trách Nguyễn.”* (TS 337).

*/ Xem như vậy, tình yêu thương, lòng chung thủy, dạ chân thành của Nguyễn CÒN KÉM TTKh nhiều lắm.

*

**

*/ Thúc Sinh và Thúy Kiều đã có một mối tình tương đồng tương đắc.

+ Được Thúc Sinh chuộc ra khỏi thanh lâu theo đúng thủ tục hợp pháp, Kiều biết rằng cuộc đời phức tạp, vượt xa hẳn tầm quy định của pháp chế, vì cuộc đời là sự tương quan giữa người với người, vốn đầy dẫy chi li của lòng người bất trắc.

+ Nàng đã từng e ngại phản ứng của thân phụ, của chính thất Thúc Sinh. Thúc Sinh đã nhanh nhẩu đoán chắc:

“Đường xe chó ngại Ngô, Lào

Trăm điều hãy cứ trông vào một ta

Đã gần chi có điều xa

Đá vàng cũng quyết, phong ba cũng liều.”

*/ Hỡi ơi, thế mà khi Thúc Ông đâm đơn kiện tại huyện đường, Kiều đã lâm vào cảnh đơn cô, chàng Thúc của Nguyễn Du tiên sinh chỉ biết đứng sứt sùi.

+ Cho đến khi biển êm sóng lặng, qua cơn tai biến mà hoàn toàn không nhờ chút nào công sức của Thúc Sinh, quan trên thương tài Kiều mà cho tái hợp, Thúc Ông thương nết ăn ở của Kiều mà đổi giận làm vui, Kiều chỉ tha thiết mong Thúc Sinh thú thật với Hoạn Thư để cầu mong được tha thứ và chấp thuận, thế mà Thúc Sinh cũng nở lòng phụ sự tin cậy của Kiều.

+ Kết quả là Kiều phải gánh chịu cảnh

“Rõ ràng thật lừa dối ta

Làm ra con ở chủ nhà đôi nơi”,

+ mà Thúc Sinh vẫn không dám nhận trách nhiệm trước Hoạn Thư, chàng cam phận:

“Đã cam chịu bạc với tình

Chúa xuân để tội một mình cho hoa.”

+ Và phũ tay đẩy Kiều vào con đường vô định:

“Liệu mà cao chạy xa bay

Ái ân ta có ngần này mà thôi!

*/ Nguyễn đã rùng tuyên bố: *“Nguyễn có thể bảo vệ được Mây vì bàn tay Mây lọt gọn trong lòng bàn tay Nguyễn.”* (TS 33)

+ Và: *“Nguyễn tin mình có thể bẻ được định mệnh”*

“Bằng cách nào?”

“Bằng cách yêu Mây nhiều hơn tất cả những người đàn ông nào từng đã yêu Mây.” (TS 46).

*/ Mặc dù hứa hẹn như thế nhưng hành động “bẻ định mệnh” của Nguyễn không nhiều hơn một lần nói dối:

“Nguyễn yêu Mãn nhiều đến nỗi về nhà thấy ông nội đã vô mà vẫn nói dối rằng ngày mai đi công tác sinh viên sớm, phải ngủ lại trường, để đến với măn.” (TS 286).

*/ Thúc Sinh hứa hẹn với Kiều thật nhiều, mà rốt cuộc *“muối voi không được bát nước sáo”*.

+ Đứng trước nghịch cảnh phũ phàng, Thúc Sinh chẳng có một hành động tích cực nào để bảo vệ Kiều.

+ Tuy nhiên, trước cửa quan, Thúc Sinh còn thành thật tự nhận lỗi mình:

“Nàng đà tính hết xa gần

Từ xưa nàng đã biết thân có rày

*Tại tôi hứng lấy một tay
Để nàng cho đến nỗi này vì tôi.”*

**/ Hay khi Kiều mắc kẻ Hoạn Thư, Thúc Sinh cũng nước mắt ngấn nước mắt dài thú nhận:
“Thấp cơ thua trí đàn bà
Trông vào đau ruột, nói ra ngại lời
Vì ta cho lụy đến người
Cát làm ngọc trắng thiệt đời xuân xanh.”*

*/ Tuy nhu nhược, tuy thất hứa, không bao giờ Thúc Sinh đổ lỗi cho ai, chàng tự nhận hết phần lỗi về mình quá nhu nhược, yếu hèn.

*/ Nguyễn thì không thế, không bảo vệ được mối tình, không chu toàn những lời hứa hẹn, Nguyễn vin vào nhiều lý do:

1/ Tại “định mệnh” khắc nghiệt nên Nguyễn đành đoạn tuyệt với Mây, và lương tâm Nguyễn bình an thanh thản khi đã trút đổ mọi trách nhiệm cho định mệnh: *“Bước chân Nguyễn quẩn bách, nhưng tâm hồn dịu lại đôi chút với sự giải thích rằng: Tất cả chỉ là định mệnh!”* (TS 128).

2/ Tại những kẻ độc ác gièm pha, đem chuyện tình của hai người thóc mách với gia đình Nguyễn, phá vỡ niềm hạnh phúc của hai kẻ yêu nhau: *“Nguyễn chẳng trách ai, ngay với cái tên nào đó đã đang tâm làm nhục Trân Sa bằng cách báo cho ông nội hay sự hiện diện của mẫn ở Dalat, cướp mất những ngày Noel tươi thắm chúng mình cùng mơ ước.”* (TS 116).

+ Nếu Nguyễn tự tin rằng sẽ bảo bọc Mây và Trân Sa trọn đời, trước sau gì Nguyễn cũng phải báo cho thân sinh biết. Chẳng lẽ Nguyễn chỉ cần dăm ngày hạnh phúc dấu diếm như một kỷ niệm đẹp tại thành phố mơ mộng nên thơ?: *“Nguyễn muốn ghi dấu nhiều hình ảnh với mẫn tại đó.”* (TS 80).

3/ Áp lực gia đình đè nặng lên mối tình của Nguyễn và Mây: *“Ngày Nguyễn rời Dalat, bà nội Trân Sa nhất định không chịu. Ông nội vẫn để Nguyễn đi nhưng buộc Nguyễn phải hứa rằng không gặp Mẫn lần nào ở Sài Gòn nữa.”* (TS 150).

4/ Ngay chính gia đình Mây cũng nghi ngại trước kết hợp tương lai của Mây và Nguyễn: *“Bà ngoại thật nhỏ nhẹ. Nguyễn cứ muốn mình tan đi trong cái nhỏ nhẹ ấy, tỷ lệ nghịch với mối băng khuâng đang lớn dần trong đầu Nguyễn.”* (TS 270).

5/ Nguyễn không giữ nổi Mây, không phải tại Nguyễn mà chính là tại Mây: *“Với Mẫn, phải là người đàn ông nào thật già dặn kinh nghiệm sống mới có thể giữ mẫn được, Nguyễn chưa xứng đáng.”* (TS 297).

*/ Nếu xảy ra tan vỡ, không phải là lỗi tại Nguyễn đã không bảo vệ tình yêu, mà bởi vì: *“Thật thì Nguyễn còn thua kém hẳn nhiều lắm, sự thông minh, lịch lãm, kiến thức và kinh nghiệm sống. Nguyễn chưa phải là người giữ nổi nữa.”* (TS 329).

*/ Xem như thế Nguyễn THUA HẸN Thúc Sinh về sự chân tình.

+ Khi không bảo vệ được Kiều, Thúc Sinh chân thật:

“Ái ân ta chỉ có ngàn này thôi.”

*/ Còn Nguyễn, sau khi đổ tại hết nguyên nhân này sang nguyên nhân khác, vẫn không đủ thẳng thắn để nhận rằng mình muốn dứt tình với Mây, Nguyễn lại muốn đẩy cái trách nhiệm về phía Mây: *“Nếu hẳn còn để cho Nguyễn có được một chút liêm sỉ cuối cùng, xin hẳn đừng đi tìm Nguyễn. Nguyễn sợ yếu lòng vì yêu hẳn quá, sẽ đánh mất cái liêm sỉ cuối cùng ấy thôi.”* (TS 276).

+ Chính Nguyễn đã bảo Mây: *“Ngày 26 hẳn hãy về Sài gòn đi! Đó là lối thoát cuối cùng cho cả hai.”* (TS 137)

+ Rồi cũng chính Nguyễn đã cười mỉm: *“Ngày mai hẳn bỏ Nguyễn mà đi, bây giờ là cuộc rượt tiên hành”.* (TS 137).

+ Cũng chính Nguyễn gặng hỏi: *“Nguyễn yêu hẳn nhiều quá, sao hẳn bỏ Nguyễn mà đi?”* (TS 146).

*/ Không lúc nào có hành động tích cực để tranh đấu cho tình yêu, những lời nói của Nguyễn như đặt miếng than hồng vào lòng bàn tay Mây: *“Bao giờ Mây bỏ Nguyễn, Nguyễn sẽ tặng Mây quyển ấy.”* (TS 251).

*/ Nguyễn muốn yêu bằng một tình yêu lãng mạn, Nguyễn muốn tạo dựng và nuôi dưỡng những kỷ niệm nũng nịu, và Nguyễn cũng muốn dù cho có xa nhau, Mây vẫn luôn yêu mến hình ảnh Nguyễn như một người tình tuyệt vời. Nguyễn nói chận trước với Mây: *“Nguyễn rất thích câu chảm dứt của Hẳn trong tập nhật ký viết về anh Ngọc: ‘Việc gì rồi cũng phải có hồi kết thúc. Khác chẳng là sự giữ lại hay không cái ấn tượng, kỷ niệm đẹp về nhau’.”*

+ *“Ngày nào mất Hẳn, nếu biết Hẳn thù ghét Nguyễn, chắc Nguyễn khổ lắm.”* (TS 250).

*/ Nguyễn mất Mây vì Nguyễn không chịu giữ Mây.

+ Nguyễn đã được hẳn nguyện.

+ Mây không hề thù ghét Nguyễn.

+ Và Mây còn mang ảo tưởng: *“Sẽ có ngày Mây tự nguyện biến mất khỏi cuộc đời Nguyễn mới mong đến đáp đủ tâm lòng của Nguyễn hôm nay.”* (TS 76).

*/ Không! Nguyễn không hề lừa dối Mây, không hề phụ bạc Mây.

+ Mà chính vì bản chất mối tình của Nguyễn với Mây chỉ như một trò chơi mà cả hai người đều tham dự rất chân thành, như một vở kịch mà cả hai diễn viên rất nhiệt tình, và như một cuốn tiểu thuyết mà cả hai nhân vật đều chính diện.

*/ Hỡi ôi! Trò chơi dù vui đến mấy rồi cũng đến lúc phải chấm dứt, vở kịch có hay đến bao nhiêu cũng có lúc phải hạ màn, trang tiểu thuyết có diễm lệ đến chừng nào rồi cũng có lúc phải gỡ sang trang.

+ Có còn chăng là dư vị cay đắng của những giọt nước mắt âm thầm, nỗi đau day dứt của con tim tan vỡ, và sự dày vò héo hắt trong một tấm lòng mở rộng để thu giấu và gói ghém những bất hạnh, những nghiệt ngã, những tàn nhẫn cho riêng mình.

*/ Nguyễn thường tự nhận: “*Yêu giữa đời mà hồn ở trong mơ*”.

+ Nhưng Nguyễn mơ một giấc mơ tỉnh thức, yêu giữa đời bằng một tình yêu ngây thơ một cách lão luyện, đam mê một cách chùng mực, say đắm một cách tỉnh táo, và chân thành một cách vờ vĩnh.

Ái ân ta có ngần này mà thôi!

(CHẤM HẾT).

[]

(Trần Thị Bông Giấy.
Ghi lại tại San Jose, Sept. 26/2019)

[]